

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย” โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากพระสงฆ์และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมจำนวน ๒๗ รูปหรือคน และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย

ขั้นที่ ๒ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ๗ รูป/คน เพื่อสังเคราะห์กำหนดร่างรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย

ขั้นที่ ๓ นำข้อมูลจากผลการสังเคราะห์ไปสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย” ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมจำนวน ๒๐ รูป/คน

ขั้นที่ ๔ นำเนื้อหาจากการสัมภาษณ์มาสร้างเป็นแบบสอบถามการวิจัย และนำรูปแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างในคณะสงฆ์ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล จำนวน ๓๗๘ รูป

ขั้นที่ ๕ กำหนดกระบวนการเชิงนโยบายทางด้านการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย

ขั้นที่ ๖ สังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย และนำเสนอผลการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และขอเข้าสู่การพิจารณาพิจารณา และการสอบป้องกัน ต่อไป

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) แบ่งเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๓.๑.๑ รูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน ๒๗ รูป/คน ซึ่งแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มผู้ปกครองคณะสงฆ์ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน ๙ รูป กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมจำนวน ๕ รูป กลุ่มพระอาจารย์ผู้สอนนักธรรม ตรี โท และเอก จำนวน ๔ รูป กลุ่มพระภิกษุสามเณรที่ศึกษานักธรรมตรี โท และเอกจำนวน ๔ รูป และกลุ่มอนุศาสนาจารย์จำนวน ๕ ท่าน โดยการขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบการสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแบบปลายเปิดหรือความคิดเห็นอย่างอิสระ

๓.๑.๒ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณโดยแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๘ รูป ในเขตคณะสงฆ์กรุงเทพและปริมณฑล ซึ่งมีตัวแปรอิสระ คือ อายุ/พรรษา ตำแหน่ง (ผู้สอน/ผู้เรียน) สถานะ (พระภิกษุ/สามเณร) และระดับชั้นนักระรม และตัวแปรตาม คือ นโยบายการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของคณะสงฆ์ไทย โดยการนำแบบสอบถามเชิงการสำรวจที่มีข้อคำถามที่ ๕ ระดับ ได้แก่ ความคิดเห็นมากที่สุด ความคิดเห็นมาก ความคิดเห็นปานกลาง ความคิดเห็นน้อย และความคิดเห็นน้อยที่สุด และการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิดเพิ่มเติม

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย” ได้แก่

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ พระสงฆ์และคฤหัสถ์ผู้มีส่วนในการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยจำนวน ๒๗ รูป/คน ซึ่งแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ

๑. กลุ่มผู้ปกครองคณะสงฆ์ในเขตกรุงเทพและปริมณฑลจำนวน ๙ รูป ประกอบด้วย

- ๑) พระเทพสาครมุนี เจ้าคณะจังหวัดสมุทรสาคร
- ๒) พระเทพมหาเจติยาจารย์, เจ้าคณะจังหวัดนครปฐม
- ๓) พระเทพรัตนมุนี เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี
- ๔) พระราชันนัทธมุนี เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
- ๕) พระครูสาครธรรมประสิทธิ์, รองเจ้าคณะอำเภอเมือง จ.สมุทรสาคร
- ๖) พระครูสุทธิธรรมาภรณ์, เจ้าคณะอำเภอเมือง จ.สมุทรสาคร
- ๗) พระครูจันทสุวรรณาภรณ์, เจ้าคณะตำบลยกกระบัตร จ.สมุทรสาคร
- ๘) พระครูจินตนาภิธานุรักษ์, เจ้าคณะตำบลบางช้าง จังหวัดนครปฐม
- ๙) พระมหาประเสริฐ มหานาค, เจ้าคณะตำบล ปากน้ำ จังหวัด สมุทรปราการ

๒. กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำนวน ๕ รูป ประกอบด้วย

- ๑) พระสาครมุนี ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดสุทธิวาตวราราม จ.สมุทรสาคร
- ๒) พระครูสาครสุทธิธรรม, อาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดสุทธิวาตวราราม จ.สมุทรสาคร
- ๓) พระครูปฐมคุณากร, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดดอนขนาท
- ๔) พระมหาหวง ทิวกโร, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดป้อมวิเชียรโชติการาม
- ๕) พระครูสาครพัฒนาภรณ์, เจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

๓. กลุ่มพระอาจารย์ผู้สอนนักระรม ตรี โท และเอก จำนวน ๔ รูป ประกอบด้วย
- ๑) พระมหาปัญญาวัฒน์ ปญญาวฑฒโน, อาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดจักรวรรดิราชาวาส กรุงเทพมหานคร
 - ๒) พระปลัดพล ปุณฺณพล พระอาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดสุทธิวาตวราราม
 - ๓) พระสมคิด รกขิตจิตโต วัดใหญ่จอมปราสาท จ.สมุทรสาคร
 - ๔) พระกฤตณัฏฐ์ อาภาโกโร, พระอาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม วัดดอนขนาก
๔. กลุ่มพระภิกษุที่ศึกษาในหลักสูตรนักระรมตรี โท และเอกจำนวน ๔ รูป ประกอบด้วย
- ๑) พระมหาศรพนา สิริภทฺโท (ลาคำ) วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร จ.นนทบุรี
 - ๒) พระวชิระ ปภาโส วัดดอนขนาก นครปฐม
 - ๓) พระปัญหาวัฒน์ ญาณวิโร วัดจักรวรรดิราชาวาส กรุงเทพมหานคร
 - ๔) พระไพโรจน์ อติวิโร วัดราษฎร์ศรัทธาราม จ.นครปฐม
๕. กลุ่มนักวิชาการด้านพุทธศาสนา จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย
- ๑) นาวาอากาศโท กฤษณพล ปราบพาล, อนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
 - ๒) ร้อยเอก วิรัช นุโยค, อนุศาสนาจารย์กรมทหารพราน ๔๖
 - ๓) ร้อยเอกพลวัฒน์ จำปาตุม, อนุศาสนาจารย์กรมทหารสื่อสารที่ ๑
 - ๔) น.ส.พรณทิพย์ ภูพันธ์เจริญสุข นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
 - ๕) ว่าที่ร้อยตรี จุลสัน ทนอินทร์อาจ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดสมุทรสาคร

๓.๒.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามประชากรที่กำหนดครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในเขตคณะสงฆ์กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวนทั้งหมด ๑๗,๕๙๓ รูป^๑ โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) และการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตารางของ Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan^๒ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๘ รูป ดังนั้นผู้วิจัยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๖ จังหวัดแต่ละจังหวัดโดยจะคัดเลือกนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมที่จำนวนนักเรียนมากกว่า ๕๐ รูปขึ้นไปได้กลุ่มตัวอย่าง ๕๔ สำนัก แต่ละสำนักมีกลุ่มตัวอย่าง

^๑แม่กองธรรมสนามหลวง, รายชื่อผู้สอบธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอกได้สำนักเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๖, อาคารหอสมุดมหาจุฬาราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหารเลขที่ ๒๘๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.

^๒Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan. 1970, อ้างใน อึ้งฉิน เอเกกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, (อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๓).

จำนวน ๗ รูปรวมทั้งหมดจำนวน ๖๓ รูป ในหนึ่งจังหวัดซึ่งจะแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพระอาจารย์ผู้สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม และกลุ่มพระภิกษุและสามเณรผู้กำลังศึกษานักธรรมชั้นใดชั้นหนึ่ง ในจำนวน ๒ กลุ่มแบ่งออกเป็น กลุ่มอาจารย์สอนนักธรรมชั้นตรีชั้นโท และชั้นเอก และกลุ่มพระภิกษุและสามเณรผู้กำลังศึกษานักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก มาทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนที่ต้องการดังตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ : ตารางแสดงจำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง			
พื้นที่ศึกษา	จำนวนประชากรที่ศึกษา		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
กรุงเทพมหานคร	นักเรียน	๗,๐๙๓	๑๕๒
ปทุมธานี		๓,๓๐๗	๗๑
นครปฐม		๒,๓๐๖	๕๐
สมุทรปราการ		๑,๘๕๑	๔๐
สมุทรสาคร		๑,๒๒๖	๒๖
นนทบุรี		๑,๘๑๐	๓๙
รวมทั้งหมด	นักเรียน	๑๗,๕๙๓	๓๗๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแต่ละชั้น รวมทั้งหมด ๓ ประเภท ได้แก่

๓.๓.๑ เครื่องมือแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือแบบที่ไม่มีโครงสร้างจากพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรมจำนวน ๒๗ รูป หรือคน โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มีโครงสร้าง ได้แก่ ๑) การบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยเป็นอย่างไร ๒) แนวคิด และทฤษฎีการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยเป็นอย่างไร และ๓) รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยเป็นอย่างไร

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย

๒) สร้างแบบการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และตัวแปรการวิจัย โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview)

๓) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึก

๔) นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ รูป เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้มีความชัดเจนในคำถามการวิจัย

๕) นำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน และนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒๗ รูปต่อไป

๓.๓.๒ เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย (Survey Research) จำนวน ๓๗๘ ชุด ประกอบด้วยโครงสร้าง ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการทำเครื่องหมายหน้าข้อที่ตรงกับระดับความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยเป็นลักษณะข้อคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยกำหนดไว้ ๕ ระดับความคิดเห็น ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามการวิจัยไว้ ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) กลยุทธ์ (Strategy) จำนวน ๕ ข้อ ๒) โครงสร้าง (Structure) จำนวน ๕ ข้อ ๓) ระบบ (System) จำนวน ๕ ข้อ

๔) บุคลากร (Staff) จำนวน ๕ ข้อ ๕) ทักษะ (Skill) จำนวน ๕ ข้อ ๖) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) จำนวน ๕ ข้อ และ ๗) ค่านิยมร่วม (Shared values) จำนวน ๕ ข้อ รวมทั้งหมด ๔๐ ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดระดับการแสดงความคิดเห็นไว้ ๕ ระดับ ได้แก่ ความคิดเห็นมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ๕ ความคิดเห็นมาก มีค่าเท่ากับ ๔ ความคิดเห็นปานกลาง มีค่าเท่ากับ ๓ ความคิดเห็นน้อย มีค่าเท่ากับ ๒ และความคิดเห็นน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ ๑

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นการระบุความคิดเห็นเพิ่มเติมแบบปลายเปิดของผู้ตอบแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนโยบายการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย

๒. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และตัวแปรการวิจัยโดยการนำข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาสร้างเป็นข้อคำถามด้วยการใช้คำถาม ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแบบปลายปิด และลักษณะแบบปลายเปิด

๓. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

๔. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินค่า (IOC) จำนวน ๕ ท่าน คือ

๑) พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ,รศ. รองคณบดี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓) รศ.ดร.สมาน งามสนิท อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณิต อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) อาจารย์ น.อ.ดร.นภัทร์ แก้วนาค อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. การตรวจสอบหรือปรับปรุงความตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องสมบูรณ์โดยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) ตามสูตร^๓ ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ IOC แทนดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
 N แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕๐ ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน ๔๖ ข้อ ใช้ได้จำนวน ๔๖ ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง ๐.๖๐ - ๑.๐๐

๖. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

๗. เมื่อผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว นำไปหาความเที่ยงโดยนำไปใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในวัดมหาธาตุ วรวิหาร จังหวัดราชบุรี จำนวน ๓๐ รูป แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ ๐.๙๔๙๒ (ดูภาคผนวก)

๘. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

^๓ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙), หน้า ๖๕.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก่อนลงพื้นที่ ข้อมูลที่สำคัญในขั้นนี้ คือ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับ “รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย” ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญ (In-depth Interview)
ได้แก่ พระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมรอบที่ ๑ จำนวน ๗ รูปหรือ และนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและนำไปสัมภาษณ์เจาะลึกในรอบที่ ๒ จำนวน ๒๐ รูป โดยผู้วิจัยจะส่งหนังสืออย่างเป็นทางการโดยคำรับรองผู้อำนวยการศูนย์ ฯ เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองพร้อมกับส่งบริบทเนื้อหาต่างๆที่ใช้ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า และจะกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ส่วนในขณะการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะขออนุญาตจากผู้เชี่ยวชาญใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพนิ่ง และเคลื่อนไหว

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม (Survey Research)
จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเชิงการสำรวจ (Survey Research) ไปเก็บข้อมูลจากทั้งพระสงฆ์และสามเณรที่ศึกษาในระดับนักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอกจากเขตการปกครองคณะสงฆ์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน ๓๗๘ ชุด โดยวิธีการดังนี้

๑.แจกแบบสอบถามเชิงการสำรวจ (Survey Research) ทั้งหมด ๖ จังหวัด โดยจัดแบ่งเป็นจังหวัด จังหวัดละ ๖๓ ชุด รวมเป็น ๓๗๘ ชุดพอดี ทั้งพระสงฆ์และสามเณรที่ศึกษานักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก

๒.การเก็บข้อมูลคืน ผู้ทำการวิจัยได้รอเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์และสามเณรที่ศึกษานักธรรมชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก ในวันที่ลงเก็บข้อมูลนั้นเลย เพื่อสะดวกในการรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบการวิจัย ๒ เทคนิค ได้แก่

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยจะวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพทั้งการสัมภาษณ์เจาะลึกโดยใช้หลักการวิเคราะห์สาเหตุและผล (Cause and Effect Analysis) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy)^๕ และ SWOT Analysis ได้แก่

S	มาจาก Strengths	หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง
W	มาจาก Weaknesses	หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน
O	มาจาก Opportunities	หมายถึงโอกาส
T	มาจาก Threats	หมายถึงอุปสรรค ^๖

^๕ เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์, การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ, (สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, มปป).

^๖ Armstrong. M, Management Processes and Functions, (London CIPD, 1996), p. 65.

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้ระบบการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วแบบสอบถามเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งได้วิเคราะห์ข้อมูลถึงรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย รวมทั้ง แนวทางการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทย โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ (Percentage) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์โดยการหาความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับนโยบายการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลผลแบบมาตราส่วนประเมินค่าใน ๕ ระดับ^๗ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงของค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามถึงนโยบายการบริหารการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมของคณะสงฆ์ไทยโดยใช้การวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เนื้อหา

^๗ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๓๖), หน้า ๖๕.